

Экономика и управление предприятиями

УДК 336.71

Зось-Кіор Микола Валерійович

доктор економічних наук, доцент,

професор кафедри менеджменту і логістики

Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка

Співак Софія Іванівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і економічної
кібернетики, Луганський національний аграрний університет, м. Харків

Калита Єлизавета Олегівна

студентка

Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка

Зось-Киор Николай Валерьевич

доктор экономических наук, доцент,

профессор кафедры менеджмента и логистики

Полтавский национальный технический университет им. Ю. Кондратюка

Спивак Софья Ивановна

кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и экономической
кибернетики, Луганский национальный аграрный университет, г. Харьков

Калита Елизавета Олеговна

студентка

Полтавский национальный технический университет им. Ю. Кондратюка

Zos-Kior Mykola

doctor of economics, professor of the Department of management and logistics

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Spivak Sophiya

PhD (Ekon), associate professor of the Department of Finance and Economic

Cybernetics, Lugansk National Agrarian University, Kharkiv

Kalyta Yelyzaveta

**УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ УМОВ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ**

**УПРАВЛЕНИЕ ИНВЕСТИЦИОННО-ИННОВАЦИОННОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ В КОНТЕКСТЕ ФОРМИРОВАНИЯ УСЛОВИЙ
УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ**

**INVESTMENT AND INNOVATIVE MANAGEMENT ACTIVITY OF
THE ENTERPRISE IN THE CONTEXT OF FORMING CONDITIONS
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

Анотація. У статті досліджено теоретичні питання щодо визначення економічної сутності понять інвестицій, інвестиційно-інноваційної діяльності та управління нею. Узагальнено різні тлумачення інвестицій до єдиного систематизованого поняття. Описано складові системи управління інвестиційно-інноваційної діяльності на макро- та мікрорівнях, що необхідно для вдалої реалізації бізнес стратегії, що забезпечує стійкий розвиток. Розглянуто мету та основні завдання управління інвестиційно-інноваційною діяльністю. Описано принципи, які слугують базою для успішного управління інвестиційно-інноваційною діяльністю. Проаналізовано загальні функції управління інвестиційно-інноваційною діяльністю. Вказано, що інвестиційно-інноваційна діяльність окремих підприємств впливає на країну в цілому. Досліджено інвестиційну привабливість транспортно-дорожнього комплексу різних регіонів України. Розглянуто рівень інвестиційної привабливості регіонів та дано практичні поради щодо інвестування у даному випадку.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційно-інноваційна діяльність, управління, стратегія, ефективність, сталий розвиток.

Анотація. В статті досліджені теоретичні питання визначення економічної сутності понять інвестицій, інвестиційно-інноваційної діяльності та управління нею. Загальноє об'єднання різних трактувань інвестицій в єдине систематизоване поняття. Описані складові системи управління інвестиційно-інноваційної діяльності на макро- та мікроуровні, що необхідно для успішної реалізації бізнес-стратегії, яка забезпечує стійке зростання. Розглянуті цілі та основні завдання управління інвестиційно-інноваційною діяльністю. Описані принципи, які слугують основою для успішного управління інвестиційно-інноваційною діяльністю. Проаналізовані загальні функції управління інвестиційно-інноваційною діяльністю. Вказано, що інвестиційно-інноваційна діяльність окремих підприємств впливає на країну в цілому. Досліджено інвестиційну привабливість транспортно-дорожнього комплексу різних регіонів України. Розглянуті рівні інвестиційної привабливості регіонів та надано практичні поради щодо інвестування в даний випадок.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционно-инновационная деятельность, управление, стратегия, эффективность, устойчивое развитие.

Summary. In article are shown the theoretical questions concerning the definition of the economic essence of the concepts of investment, investment and innovative activity and its management. The different interpretations of investments were generalized into a single systematic definition. The components of the system investment and innovative management activity, that

are necessary for a successful implementation of the business strategy have been described at macro and micro levels. Further the purpose and main tasks of investment management activity of the enterprise were considered. The principles that serve as the basis for successful management of investment and innovative activity of the enterprise were described. The general functions of management of investment activity of the enterprise were analyzed. It's indicated that the investment activity of individual enterprises affects the country in a whole. The investment attractiveness of the transport and road complex of different regions of Ukraine was investigated. It's reviewed the level of investment attractiveness of the regions and it's given practical advice on investing in this case.

Keywords: investment, investment and innovative activity, management, strategy, efficiency, sustainable development.

Постановка проблеми. Невпинні зміни ринкового середовища роблять процес функціонування будь-якого підприємства складнішим і в основному, негативно впливають на кінцевий результат. Ситуація, яка склалася на сьогодні, вимагає від українських підприємств постійного розвитку та вдосконалення, підвищення конкурентоспроможності неординарними способами. Досягнення цієї мети неможливе без успішного управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в контексті формування умов стійкого розвитку. Адже, саме інвестиції стають рушійною силою розвитку та дозволяють вирішувати подальші цілі, які ставить перед собою підприємство, зокрема, розширення діяльності та орієнтація на нові галузі в контексті формування умов стійкого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств у своїх працях досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як М. Білик, Ю. Воробйов, В. Геєць, В. Гриньова, В. Грідасов, О. Данілов, Я. Крупка, Г.

Куліш, Т. Майорова, М. Назарчук, А. Пересада, С. Реверчук, П. Рогожин, Б. Стеценко, В. Федоренко, Л. Червова, Н. Зам'ятіна, О. Терещенко, А. Завгородній, Н. Бондар, А. Череп, Д. Тобін, В. Шевчук, В. Шарп та інші.

Хоча існує багато праць, присвячених теоретико-методичним засадам управління інвестиційно-інноваційною діяльністю, недостатньо вивченими залишаються практичні аспекти управління інвестиційно-інноваційною діяльністю українських підприємств в контексті формування умов стійкого розвитку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання): обґрунтування важливості управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств України, як вагової складової економіки держави та основи для формування умов стійкого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні інвестиціями в Україні називають поняття, котре найбільш часто використовується в економічній теорії і практиці на макро- та мікроекономічному рівнях. Сучасна література наводить багато тлумачень цьому поняттю, але доволі часто трактування, яке пропонується, недостатньо повно розкриває всю суть інвестицій, приділяючи увагу лише окремим ознакам. Тому важливо зрозуміти, що означає категорія «інвестиція» в сучасній економіці.

Саме поняття «інвестиція» походить від латинського слова «invest», котре означає «вкладати». В науці наводиться безліч визначень цьому поняттю. Зокрема, нобелівський лауреат з економіки У. Шарп у своїй праці «Інвестиції», разом з іншими вченими, підкреслює, що поняття «інвестувати» означає «розлучитися із грошми сьогодні для того, щоб одержати більшу їхню суму в майбутньому» [2, с. 53]. Схоже тлумачення цього терміна наводять Л. Гітман і М. Джонк у монографії «Основи інвестування»: «Інвестиція – це спосіб розміщення капіталу, який повинен забезпечити заощадження або зростання капіталу» [6, с. 21]. Проаналізувавши ці визначення, можна зробити висновок, що інвестиції –

це форми забезпечення розвитку підприємства або дії окремого суб'єкту інвестиційної діяльності, що несуть за собою збільшення вкладеного капіталу.

В Законі України «Про інвестиційну діяльність» поняття «інвестиції» розглядається як «усі види майнових та інтелектуальних цінностей, вкладених в об'єкти підприємницького й іншого видів діяльності, у результаті якої утворюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект» [1].

Отже, інвестиції – це капітал у всіх його формах, що вкладається в об'єкти виробничого й невиробничого призначення з метою забезпечення його збільшення в майбутньому, а також досягнення позаекономічних ефектів, наприклад, соціального й екологічного характеру.

У свою чергу, важливим елементом роботи з інвестиціями є управління інвестиційно-інноваційною діяльністю. Інвестиційно-інноваційна діяльність – це система заходів і практичних дій юридичних та фізичних осіб (українських або іноземних), а також держави щодо здійснення інвестицій та інновацій у будь-якій формі з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [8, с.9-14].

У сучасній економічній науці вирізняють такі рівні управління інвестиційно-інноваційною діяльністю: державне регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, регіональне управління інвестиційною діяльністю, управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на підприємстві.

На макроекономічному рівні інвестиційно-інноваційна діяльність контролюється державним регулюванням та регіональним управлінням. Воно націлене на забезпечення оптимальних умов для інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів на певній території. Це може бути як держава в цілому, так і окремий регіон.

Щодо управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на мікроекономічному рівні, то тут мова йде про збільшення ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності окремого господарюючого суб'єкта. Але цей ефект повністю залежить від макроекономічного регулювання.

Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства – це система методів розробки і реалізації управлінських рішень, котрі пов'язані зі здійсненням інвестиційної діяльності підприємства, спрямованої на інноваційний розвиток.

Метою управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства є забезпечення ефективності підприємства в короткостроковому й довгостроковому періоді.

Базою для управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства є такі принципи:

- розвитку та постійного удосконалення процесу управління;

- узгодженості досягнення цілей в часі;

- наукової обґрунтованості при прийнятті управлінських рішень;

- адекватності;

- єдності процесу розробки, виконання та контролювання в процесі використання інвестицій;

- цільовий розподіл інвестиційно-інноваційних ресурсів.

До функцій управління інвестиційно-інноваційною діяльністю (рис. 1) слід віднести планування, організацію, мотивацію, контроль, регулювання [9].

На сьогодні інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств завдає відчутного впливу на макроекономічний розвиток країни. Це веде за собою зміни в економіці, активізації технічного прогресу, створення конкурентного середовища тощо. Зокрема, посилюється роль базових галузей виробничої інфраструктури, серед яких провідне місце займає транспортно-дорожній комплекс (ТДК). Він є основою інфраструктурного

забезпечення розвитку економіки, каталізатором модернізації взаємопов'язаних сфер економічної діяльності.

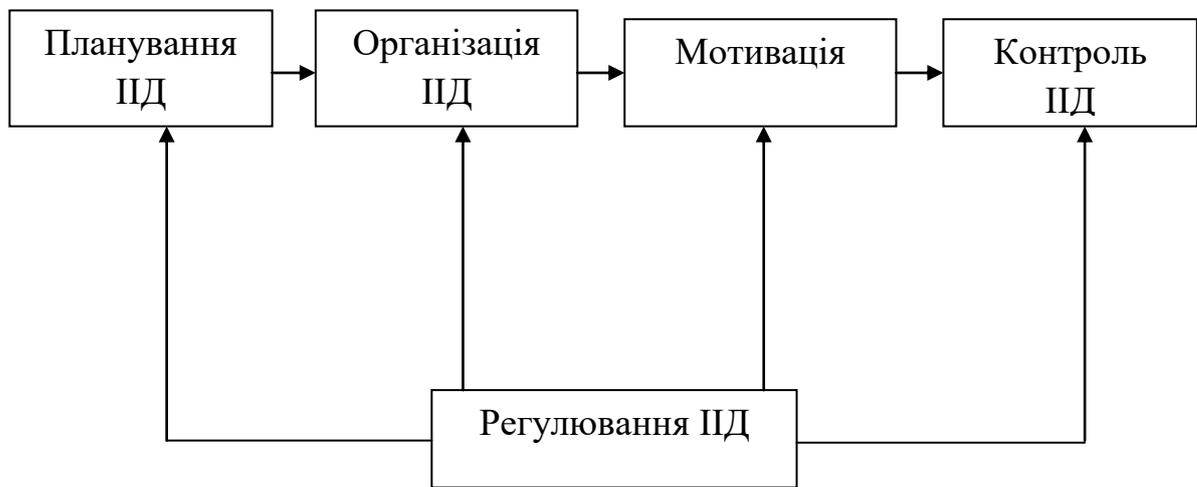

Рис. 1. Взаємозв'язок функцій управління інвестиційно-інноваційною діяльністю (ПД)

Було проведено дослідження, в котрому розраховували інвестиційну привабливість транспортно-дорожного комплексу різних регіонів України і отримано наступні результати (рис. 2) [7].

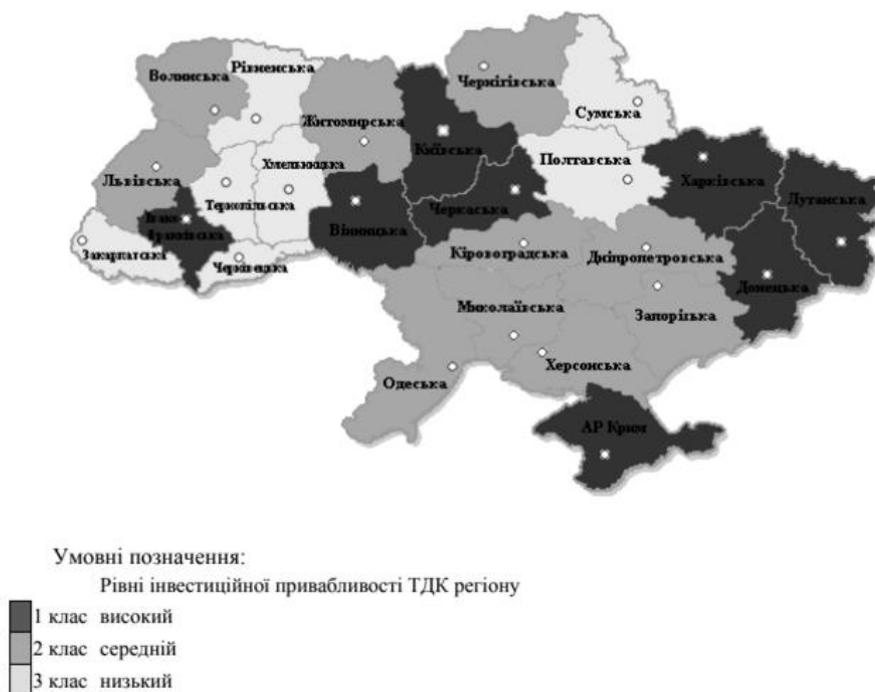

Рис. 2. Інвестиційна привабливість ТДК регіонів України

Зокрема, Полтавська, Сумська та Харківська області отримали наступні результати (табл. 1).

Таблиця 1

Показники інвестиційної привабливості ТДК регіонів України

Області України	Інвестиційний потенціал	Інвестиційна активність	Інвестиційний ризик	Інвестиційна привабливість ТДК регіонів	Рівень концентрації інвестицій в регіоні
Полтавська	0,024	0,055	0,115	0,940	4,9
Сумська	0,169	0,058	0,350	0,577	1,3
Харківська	0,193	0,010	0,532	0,735	5,1

Наприклад, Полтавська область займає 3 рівень інвестиційної привабливості, тобто спостерігається низька інвестиційна привабливість регіону. На цьому рівні інвестиційної привабливості інвестувати необхідно дуже обережно згідно визначених пріоритетів інноваційного розвитку та обирати стратегію низької інвестиційної активності і «збирання врожаю», захист своєї позиції без додаткових витрат.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Таким чином, управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств України є важливою умовою зростання економіки країни. Уміла реалізація політики управління інвестиційно-інноваційною діяльністю дозволяє розширювати потенціал підприємства, підвищувати конкурентоспроможність тощо. На основі визначеної інвестиційної привабливості ТДК регіонів, можна зробити висновок, що існує велика нерівномірність їх інвестиційної привабливості, яка спричинена специфікою регіону, розвиненістю транспортної інфраструктури та зносом основних фондів транспортних підприємств.

Література

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-ХІІ (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
2. Борщ Л.М. Інвестування: [навч. посіб.] / Л.М. Борщ, С.В. Герасимова. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2010. – 685 с.
3. Замятіна Н.В. Теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства / Н. В. Замятіна // Фінансовий простір. – 2013. – № 3 (11). – С. 138-142.
4. Левицький В.В. Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства / В.В. Левицький // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 2 (56). – С. 69-71.
5. Петренко Ю.В. Фінансовий менеджмент / Ю.В. Петренко. – К.: Кондор, 2007. – 298 с.
6. Пехник А.В. Іноземні інвестиції в економіку України: навч. посібник / А.В. Пехник. – К. : Знання, 2011. – 335 с.
7. Сидоренко І.В. Теоретико-методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону / І.В. Сидоренко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2010. – № 44. – С. 169-182.
8. Удалих, О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навч. посіб. / О.О. Удалих. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 292 с.
9. Феєр О.В. Управління інвестиціями як складова інвестиційного механізму підприємства / О.В. Феєр // Економіка і суспільство. – 2016. – №5. – С. 256-259.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro investycijnu dijalnistj» vid 18.09.1991 № 1560-XII (zi zminamy ta dopovnennjamy). [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
2. Borshh L.M. Investuvannja: [navch. posib.] / L.M. Borshh, S.V. Gherasymova. – [3-te vyd., pererob. i dop.]. – K. : Znannja, 2010. – 685 s.
3. Zamjatina N.V. Teoretyko-metodychni zasady upravlinnja investycijnoju dijalnistju pidpryjemstva / N. V. Zamjatina // Finansovyj prostir. – 2013. – № 3 (11). – С. 138-142.
4. Levycykj V.V. Efektyvnistj upravlinnja investycijnoju dijalnistju pidpryjemstva / V.V. Levycykj // Visnyk ZhDTU. – 2011. – № 2 (56). – S. 69-71.
5. Petrenko Ju.V. Finansovyj menedzhment / Ju.V. Petrenko. – K.: Kondor, 2007. – 298 s.
6. Pekhnyk A.V. Inozemni investyciji v ekonomiku Ukrainy: navch. posibnyk / A.V. Pekhnyk. – K. : Znannja, 2011. – 335 s.
7. Sydorenko I.V. Teoretyko-metodychni pidkhody do ocinky investycijnoji pryvabylosti rehionu / I.V. Sydorenko // Visnyk Chernihivskogho derzhavnogho tekhnologhichnogho universytetu. – 2010. – № 44. – S. 169-182.
8. Udalykh O.O. Upravlinnja investycijnoju dijalnistju promyslovogho pidpryjemstva: Navch. posib. / O.O. Udalykh. – K.: Centr navchaljnoji literatury, 2006. – 292 s.
9. Fejer O.V. Upravlinnja investycijamy jak skladova investycijnogho mekhanizmu pidpryjemstva / O.V. Fejer // Ekonomika i suspiljstvo. – 2016. – №5. – S. 256-259.